

ПОНЯТТЯ ВНУТРІШНЬОГО АУДИТУ ЕФЕКТИВНОСТІ КОРПОРАТИВНОГО УПРАВЛІННЯ ПІДПРИЄМСТВА

У даний час внутрішній аудит (далі - ВА) у системі корпоративного управління є однією з необхідних передумов ефективної роботи підприємства і важливим інструментом для прийняття відповідних рішень щодо його подальшого розвитку. Слід зазначити, що значимість і розвиток практики корпоративного управління підприємств постійно зростає. Сучасні експерти передбачають фундаментальні зміни місії та ролі ВА найближчими роками. Основна тенденція, на їх думку, полягає в переорієнтації діяльності внутрішнього аудитора з оцінки контрольних механізмів на об'єктивну оцінку систем корпоративного управління, систем управління ризиками та внутрішнього контролю підприємства. Це цілком закономірно, оскільки в процесі просування бізнесу до організованого управління цінність традиційного ВА, ймовірно, буде надалі знижуватися. Бізнес зажадає більшого професіоналізму персоналу служби ВА. І там, де внутрішній аудитор має відповідні навички та компетенції у сфері корпоративного управління, він зможе приносити підприємству та акціонерам значну користь [2, С.45].

Ми встановили, що сучасні вітчизняні наукові дослідження в основному стосуються питань корпоративного управління без взаємозв'язку з питаннями ВА, а питання ВА розглядаються з точки зору аудиту окремих процесів фінансової звітності. Проте, на нашу думку, в якості основного завдання ВА слід вказати саме оцінку системи корпоративного управління підприємства, яка сприятиме досягненню цілей підприємства. У відповідності з Постановою Правління НБУ «Про схвалення Методичних рекомендацій щодо вдосконалення корпоративного управління в банках України» внутрішній аудит - незалежна, об'єктивна перевірка та надання консультацій з метою підвищення ефективності операцій банку. Внутрішній аудит допомагає банку досягти встановлених цілей шляхом забезпечення систематичного дисциплінованого підходу до оцінки та підвищення ефективності процесів внутрішнього контролю, управління ризиками та корпоративного управління [3].

Хоча в даний час однією з цілей ВА, є здійснення оцінки ефективності системи корпоративного управління, проте даний напрям роботи внутрішнього аудитора не дооцінюється як самими внутрішніми аудиторами, так і керівництвом підприємства і наглядовою радою. Причини тому різні: від недооцінки переваг корпоративного управління на підприємстві та невизначеності подібною діловою практикою в межах країни до банальної відсутності методології та досвіду у внутрішніх аудиторів.

Аудит корпоративного управління може бути внутрішнім і зовнішнім. При цьому зовнішній аудит системи корпоративного управління як правило

застосовується у випадку коли підприємство планує залучати інвестиції та розміщувати цінні папери на організованих ринках цінних паперів. У свою чергу, ВА проводиться з метою забезпечення прав та інформування усіх заінтересованих осіб. Тому діяльність органів внутрішнього аудиту має бути зосереджена на таких напрямках : сприяння ризик-менеджменту; перевірка системи внутрішнього контролю; підтримка корпоративного управління [1].

При проведенні внутрішнього аудиту обов'язково здійснюється оцінка рівня корпоративного управління, оскільки якісний рівень управління та менеджменту є одним із чинників, який визначає кредитоспроможність корпорації. Ця оцінка здійснюється по визначених компанією складових, які найбільшою мірою визначають якість корпоративного управління.

Виходячи із аналізу систем корпоративного управління вітчизняних суб'єктів господарювання, проведення аудиту може включати в себе такі етапи: збір та аналіз інформації про систему корпоративного управління; аналіз внутрішніх корпоративних документів, які регулюють всі компоненти корпоративного управління; індивідуальні інтерв'ю (анкетування) з крупними акціонерами, членами наглядової ради, правління, ревізійної комісії; порівняльний аналіз стану корпоративного управління підприємства з аналогічними товариствами з точки зору галузі, розміру, корпоративної стратегії тощо; аналіз зовнішньої інформації про стан системи корпоративного управління в компанії; напрацювання рекомендацій щодо вдосконалення системи корпоративного управління [1]. Особлива увага в ході внутрішнього аудиту системи корпоративного управління повинна приділятися таким компонентам як структура акціонерного капіталу, оцінка роботи та функцій органів управління та контролю акціонерного товариства, розкриття інформації про його діяльність.

Отже, основною причиною, яка зумовлює необхідність проведення ВА корпоративного управління, виступає потреба у визначенні спрямованості дій виконавців при реалізації будь-яких рішень на всіх управлінських рівнях підприємства. Таким чином, для того, щоб правильно та своєчасно відреагувати на можливі зміни та відхилення при реалізації всіх функцій менеджменту використовують ВА, який виступає як спосіб оцінки впливу на організацію змін внутрішнього та зовнішнього середовищ. Внутрішній аудит також може слугувати основним важелем при попереджувальному управлінні. В такому випадку він розглядається як засіб попередження можливості виникнення проблем у підприємства.

Список використаної літератури:

1. Баюра Д.О. Аудит у системі корпоративного управління акціонерних товариств [Електронний ресурс] / <http://arhiv.nbuv.gov.ua/portal>.
2. Каменська Т. Внутрішній аудит системи корпоративного управління [Текст] / Т.Каменська // Ринок цінних паперів України. – 2009.-№11-12. – С.45-48.
3. Постанова Правління НБУ «Про схвалення Методичних рекомендацій щодо вдосконалення корпоративного управління в банках України» № 98 від

УДК 657.4

К.є.н., доцент Смержанюк Т.П.

Херсонський національний технічний університет, м. Херсон

ОЦІНКА ЗАХОДІВ КОНТРОЛЮ ЯКОСТІ АУДИТУ

У сучасних умовах кожна аудиторська фірма зобов'язана здійснювати комплекс заходів (моніторинг) щодо відповідності політики та процедур контролю якості з метою отримання обґрунтованої впевненості, що її політика і процедури щодо системи контролю якості відповідні, адекватні, працюють ефективно й дотримуються на практиці. На нашу думку, дієві заходи моніторингу внутрішнього контролю мають включати постійний розгляд та оцінку системи контролю якості аудиторської фірми, а також перевірку окремих завершених завдань. Особливо це стосується невеличких фірм та аудиторів – суб'єктів підприємницької діяльності [1, с. 94–95].

Важливість проблематики внутрішнього моніторингу визнали Миронова О.В., Климов А.В., Пантелеев В.П., Христофорова І.В. Столярова С.О., Пархоменко В.М., Несторенко І.І. Разом з тим невирішеним залишається широкое коло як теоретичних, так і практичних питань здійснення внутрішнього моніторингу контролю якості аудиту.

Автор ставить за мету дослідження обґрунтування пропозицій стосовно здійснення оцінки стану системи внутрішнього моніторингу контролю якості аудиту. Це питання є особливо актуальним сьогодні, коли відбуваються докорінні зміни в області контрольних відносин. Основним завданням є визначення кола питань, які необхідно вивчити для об'єктивної оцінки стану внутрішнього моніторингу контролю якості аудиту.

З набранням чинності Положення з національної практики контролю якості аудиторських послуг [2] та нової редакції МСКЯ 1 [3] необхідність проведення моніторингу, тобто постійного нагляду за процесом здійснення аудиторської діяльності з метою підвищення якості аудиторських послуг, визнана широким загалом [4, с. 179]. Інша справа, що кожна аудиторська фірма має запровадити власну систему внутрішнього моніторингу, яка має враховувати специфіку її діяльності. При цьому варто враховувати, що відповідальність за її впровадження та належне функціонування покладається на керівника фірми.

У процесі моніторингу необхідно оцінити: виконання вимог професійних стандартів, а також законодавчих і нормативних актів; чи розроблено і впроваджено систему контролю якості; чи застосовуються політика та процедури контролю якості аудиторської фірми з тим, щоб звіт відповідав стану справ клієнта [5]. Безперечно, внутрішній контроль забезпечує впевненість аудиторської фірми в якості проведеного аудиту.